

Vastuvõtmise kuupäev : 15/10/2026

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-744/26 – 1

Kohtuasi C-744/26

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

7. juuli 2026

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour d’appel de Metz (Metzi apellatsioonikohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

23. juuni 2026

Hageja:

CT

Kostja:

Caisse primaire d’assurance maladie de la Moselle (Moselle’i haigekassa)

[...]

COUR D’APPEL DE METZ (METZI APPELLATSIOONIKOHUS)

SOTSIAALKÜSIMUSTE KOLLEEGIUM

3. koda – Sotsiaalkindlustus

[...] **KOHTUOTSUS**

kahekümne kolmas juuni kaks tuhat kakskümmend kuus

APELLANT:

CT

[...] [Apellandi ja tema esindaja isikuandmed]

ET

VASTUSTAJA:

CAISSE PRIMAIRE D'ASSURANCE MALADIE DE LA MOSELLE (MOSELLE'I HAIGEKASSA)

[...] [Vastustaja ja tema esindaja isikuandmed]

[...] [Kohtuasja koosseis ja menetlusega seotud teave]

VAIDLUSE KOKKUVÕTE

CT elab Prantsusmaal ja töötab alates 2004. aastast puhastusteenindajana mitme eraisikust tööandja juures Luksemburgis.

CT suhtes, kes töötas ühes Euroopa Liidu liikmesriigis, leidis Moselle'i caisse primaire d'assurance maladie (CPAM) kohaldatava õiguse valiku alusel, mis käsitleb liitumist sotsiaalkindlustussüsteemiga ja sotsiaalkindlustusmaksete tasumise kohustust Prantsuse ja Luksemburgi süsteemi vahel, et tema suhtes kohaldati ajavahemikul 14. aprillist 2017 kuni 13. aprillini 2021 Prantsuse õigust; otsusest, millega see kindlaks määrati, teavitati asjaomast isikut 4. märtsil 2021.

Vaidlustades selle liitumisotsuse, pöördus CT 30. märtsil 2021 kaebusega kassa juures tegutseva commission de recours amiable'i (vaidluste rahumeelse lahendamise komisjon, CRA) poole, kes jättis kaebuse 24. juuni 2021. aasta otsusega, millest teatati 29. juunil 2021, rahuldamata.

CT pöördus seetõttu [...] 30. augustil 2021 kohtukantseleis registreeritud kaebusega tribunal judiciaire de Metzi (Metzi esimese astme kohus) poole.

Tribunal judiciaire de Metzi (Metzi esimese astme kohus) [...] otsustas 27. juunil 2024 kuulutatud kohtuotsusega järgmiselt:

- Tunnistada CT esitatud hagi vastuvõetavaks;
- Lükata tagasi CT esitatud nõuded;
- Jätta muutmata Moselle'i CPAM-i 4. märtsi 2021. aasta otsuse ja CRA 24. juuni 2021. aasta otsuse, millega tunnistati [CT] suhtes kohaldatavaks Prantsuse sotsiaalõigusaktid ajavahemikuks 14. aprillist 2017 kuni 13. aprillini 2021 kooskõlas määrustega (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009;

[...] [Eelotsusetaotluse seisukohast ebaolulised otsuse punktid]

[...] CT esitas apellatsioonkaebuse [...] [ja] palub kohtul:

„Tühistada Metzi kohtus 27. juunil 2024 tehtud otsus [...], millega otsustati:

- Lükata tagasi [CT] esitatud nõuded;

– Jätta muutmata Moselle'i CPAM-i 4. märtsi 2021. aasta otsuse ja CRA 24. juuni 2021. aasta otsuse, millega tunnistati [CT] suhtes kohaldatavaks Prantsuse sotsiaalõigusaktid ajavahemikuks 14. aprillist 2017 kuni 13. aprillini 2021 kooskõlas määrustega (EÜ) nr 883/2004 ja (EÜ) nr 987/2009;

– [...] [Eelotsusetaotluse seisukohast ebaolulised otsuse punktid] [...]

Tehes uue otsuse,

Enne otsuse tegemist

– Esitada Euroopa Liidu Kohtule [...] järgmised eelotsuse küsimused:

[...] [Küsimused, mis on identsed cour d'appel de Metzi (Metzi apellatsioonikohus) esitatud küsimustega]

– Ja peatada menetlus kuni eelotsusetaotluse kohta lõpliku otsuse tegemiseni.

Teise võimalusena,

– Muuta otsust nr 823/21, mille tegi 22. oktoobril 2020 Moselle'i haigekassa CRA, osas, milles sellega jäeti rahuldamata [CT] esitatud vaidlustus 4. märtsi 2021. aasta otsuse peale, millega ta liideti Moselle'i CPAM-iga ja kogu tema tulu suhtes tunnistati kohaldatavaks Prantsuse õigus;

– Otsustada, et [CT] kogu tulu suhtes ajavahemikul 14. aprillist 2017 kuni 13. aprillini 2021 ning seni, kuni ta ei tegutse samal ajal Prantsusmaal palgatöötajana, saades tulu, mis ulatub 25%-ni tema kogutulust, kohaldatakse Luksemburgi sotsiaalõigust;

– Kohustada Moselle'i CPAM-i teatama Luksemburgi asutustele, eelkõige Centre Commun de la Sécurité Sociale'ile (ühine sotsiaalkindlustuskeskus), tehtavast otsusest, ähvardades sunnirahaga 200 eurot päevas, et töötaja õigused saaks võimalikult kiiresti taastada;

[...] [Eelotsusetaotluse seisukohast ebaolulised otsuse punktid]"

[...] [K]assa palub kohtul:

„– Tunnistada [CT] apellatsioonkaebus põhjendamatuks,

– Jätta rahuldamata [CT] taotlus pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse;

– Jätta täies ulatuses muutmata kohtuotsus, mille tegi 27. juunil 2024 tribunal judiciaire de Metzi (Metzi esimese astme kohtu) sotsiaalküsimuste kolleegium.“

Asjaoludest, menetlusest ja poolte väidetest üksikasjalikuma ülevaate saamiseks viidatakse sõnaselgelt poolte menetlusdokumentidele ja tehtud otsusele.

PÕHJENDUS

EUROOPA LIIDU KOHTULE EELOTSUSE KÜSIMUSTE ESITAMISE TAOTLUSE KOHTA:

ELTL artikli 267 kohaselt: „Euroopa Liidu Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad:

- a) aluslepingute tõlgendamist,
- b) liidu institutsioonide, organite või asutuste õigusaktide kehtivust ja tõlgendamist.

Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust kohtult.

Kui mingi niisugune küsimus kerkib üles poolelioleva kohtuasja käigus liikmesriigi kohtus, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, siis peab nimetatud kohus saatma asja kohtusse.

Kui niisugune küsimus tõusetub liikmesriigi kohtus poolelioleva kohtuasja käigus seoses kinnipeetava isikuga, teeb kohus otsuse võimalikult kiiresti.“

Käesoleval juhul on selge, et CT, kes elab Prantsusmaal, töötas alates 2004. aastast koristajana mitme eraisikust tööandja heaks, kes kõik asusid Luksemburgi Suurhertsogiriigis.

Kuna ta kaotas alates 1. märtsist 2017 ühe oma lepingutest, hakkas ta saama osalise töötuse hüvitist, mida maksid Prantsuse sotsiaalkindlustusasutused, jätkates samal ajal palga saamist oma Luksemburgi tööandjatelt teiste, jätkuvalt kehtinud töölepingute täitmise raames.

Moselle'i CPAM leiab, et ajavahemikul 14. aprillist 2017 kuni 13. aprillini 2021 oli CT suhtes kohaldatav Prantsuse õigus, pidades silmas määrust (EÜ) nr 883/2004 (artikli 13 lõike 1 punkt a) ja määrust (EÜ) nr 987/2009 (artikli 14 lõige 8), ning et kogu tema tegevusest saadud tulu suhtes tuleb Prantsusmaal maksta sotsiaalkindlustusmaksid.

Ta leiab, et Pôle emploi (Prantsusmaa riiklik tööhõiveamet) makstud hüvitist tuleb määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 2 kohaldamisel käsitada palgatööna, ning et võrreldes Prantsusmaal osalise töötuse hüvitisena saadud summasid tema Luksemburgi tööandjate makstud töötasudega, toimub oluline osa CT tegevusest (mis moodustab üle 25% tema tööajast) Prantsusmaal, mistõttu tuleb kogu tema tegevuse suhtes kohaldada Prantsuse sotsiaalkindlustussüsteemi.

CT vaidlustab kassa antud Euroopa õigusnormide tõlgenduse, leides, et tema suhtes kohaldati Luksemburgi õigust, kuna tema tegevus Luksemburgis ei ole

kunagi täielikult lõppenud, samuti pole tal olnud tööandjat Prantsusmaal, oma elukohariigis, ning et ta sai Prantsusmaalt Luksemburgi asutuste nimel ja arvel makstud osalise töötuse hüvitisi üksnes määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 65 ette nähtud erandkokkuleppe alusel.

Ta palub peamiselt, et esitataks kaks eelotsuse küsimust, mida on täpsustatud tema nõuetes, ja teise võimalusena, et tema suhtes kohaldataks vaidlusaluse ajavahemiku suhtes Luksemburgi õigusnorme.

Nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 artikli 71 lõike 1 punkti a kohaselt saab töötu, kes oma viimase töötamise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev riik, hüvitist vastavalt järgmistele sätetele:

- piirialatöötaja, kes on teda palganud ettevõtjas osaliselt või aeg-ajalt ilma tööta, saab hüvitist vastavalt pädeva riigi õigusaktidele, nii nagu elaks ta selle riigi territooriumil; nimetatud hüvitist maksab pädev asutus;
- piirialatöötaja, kes on täielikult töötu, saab hüvitist vastavalt selle liikmesriigi õigusaktide sätetele, kelle territooriumil ta elab, nii nagu oleksid need õigusaktid kehtinud tema suhtes tema viimase töötamise ajal; nimetatud hüvitist maksab elukohajärgne asutus oma kulul.

Lisaks, määruse EÜ nr 883/2004 artiklis 11 on nähtud ette järgmist:

„1. Käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes kohaldatakse üksnes ühe liikmesriigi õigusakte. Sellised õigusaktid määratakse kindlaks kooskõlas käesoleva jaotisega.

2. Käesoleva jaotise eesmärgil käsitletakse isikuid, kes saavad rahalisi hüvitisi seoses oma tööga või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisega või selle tõttu, nimetatud tegevusega tegelejateks. See ei kehti invaliidsus-, vanadus- või toitjakaotuspensionite või tööõnnetus- või kutsehaiguspensionite või rahaliste haigushüvitiste suhtes, mis hõlmavad piiramata kestusega ravi.

3. Arvestades artiklites 12–16 sätestatut:

- a) liikmesriigis töötava või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte; [...]
- c) isiku suhtes, kes saab töötushüvitisi kooskõlas artikliga 65 elukohajärgse liikmesriigi õigusaktide alusel, kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte; [...]
- e) iga muu isiku suhtes, kelle suhtes ei kehti punktid a–d, kohaldatakse elukohajärgse liikmesriigi õigusakte, ilma et see piiraks teiste käesoleva määruse sätete kohaldamist, millega talle tagatakse hüvitised ühe või mitme muu liikmesriigi õigusaktide alusel.“

Sama määruse artikli 13 kohaselt, mis käsitleb tegevust kahes või enamas liikmesriigis:

„1. Isiku suhtes, kes tavaliselt töötab kahes või mitmes liikmesriigis, kohaldatakse õigusakte järgmiselt:

a) elukohajärgse liikmesriigi õigusakte, kui oluline osa tema tegevusest toimub selles liikmesriigis või kui talle annavad tööd erinevad ettevõtjad või tööandjad, kelle registrisse kantud asukohaks või tegevuskohaks on erinevad liikmesriigid, või

b) talle tööd andva ettevõtte või tööandja registrisse kantud asukoha või tegevuskoha liikmesriigi õigusakte, kui oluline osa tema tegevusest ei toimu elukohajärgses liikmesriigis [...].“

Sama määruse artikli 65 kohaselt, mis käsitleb töötuid, kes elasid muus liikmesriigis kui pädevas riigis:

„1. Osaliselt või periooditi töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik, peab olema kättesaadav oma tööandjale või tööhõivetalitusele pädevas liikmesriigis. Ta saab hüvitist kooskõlas pädeva liikmesriigi õigusaktidega, nagu ta elaks selles liikmesriigis. Nimetatud hüvitisi annab pädeva liikmesriigi asutus [...].

8. Lõigete 6 ja 7 kohaldamisel võivad kaks või enam liikmesriiki või nende riikide pädevad võimuorganid näha ette teistsuguse tagasimaksmisviisi või loobuda igasugusest nende jurisdiktsiooni all olevate asutuste vahelistest tagasimaksetest.“

Käesolevas asjas ei vaidlusta kassa, et CT-le määratud töötushüvitised makstakse välja Prantsuse sotsiaalkindlustusasutuste poolt, kohaldades erandkokkulepet, mis on sõlmitud Luksemburgi ametiasutustega eespool nimetatud lepingu artikli 65 alusel.

See erandkokkulepe võib määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõike 2 ja artikli 13 lõike 1 punkti a tõttu kaasa tuua 14. juuni 1971. aasta määruse artikli 71 sätetega vastuolus oleva olukorra, mis viiks selleni, et kohaldatakse sellise töötaja elukohariigi õigusakte, kes on jäänud osaliselt töötuks teises liikmesriigis täidetud lepingu kaotamise tõttu ja kes pealegi täidab oma muid töölepinguid ainult samas liikmesriigis, kus ta töötab.

Kuna Euroopa Liidu Kohus on pädev tõlgendama Euroopa Liidu organite õigusakte, näib vaidluse lahendamiseks vajalik esitada Euroopa Liidu Kohtule käesoleva otsuse resolutsioonis esitatud eelotsuse küsimused.

NENDEL PÕHJUSTEL

otsustab kohus

enne sisulise otsuse tegemist:

– Esitada Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas Luksemburgi Suurhertsogiriigi poolt määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 65 – milles on ette nähtud, et „[o]saliselt [...] töötu isik, kes oma viimase töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise ajal elas muus liikmesriigis kui pädev liikmesriik, peab olema kättesaadav oma tööandjale või tööhõivetalitusele pädevas liikmesriigis [ja] saab hüvitist kooskõlas pädeva liikmesriigi õigusaktidega, nagu ta elaks selles liikmesriigis. Nimetatud hüvitisi annab pädeva liikmesriigi asutus.“ – erandkorras kohaldamine, mille tulemusel maksab Prantsusmaa oma residendile töötushüvitisi, sealhulgas osalise töötuse hüvitist pärast tema töökoha kaotamist Luksemburgi Suurhertsogiriigis, võib jätta nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 (sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate ja nende pere liikmete suhtes) artikli 71 lõike 1 punkti a alapunkti i ilma toimetada, kuna osaliselt töötu palgatöötaja jääb täies ulatuses Prantsuse sotsiaalkindlustusmaksete kohustuse alla, sealhulgas kõigi tema teiste Luksemburgi Suurhertsogiriigis täidetavate töökohtade osas.

2. Kas liikmesriigi resident, kes töötab palgatöötajana teises liikmesriigis ja kes selle töökoha kaotamise järel hakkab saama teise riigi poolt [...] erandkokkulepete alusel makstavaid teise riigi poolt erandkokkulepete alusel makstavaid töötushüvitisi, saab tugineda määruse (EÜ) nr 883/2004 artikli 11 lõikele 2, milles on täpsustatud, et „isikuid, kes saavad rahalisi hüvitisi seoses oma tööga või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisega või selle tõttu, [käsitletakse] nimetatud tegevusega tegelejatena“, ja jätkata seega tema töökohariigis kehtinud sotsiaalse staatuse säilitamist?“

– Peatada menetlus kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuse tegemiseni;

[...] [Allkiri ja menetlusvormid]